

ZAMONAVIY PEDAGOGLARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR

**Madaminova Jumagul Nizomidin qizi
Oltinko‘l tumani 2-umumiy o‘rta ta’lim maktabi
Boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchisi**

Annotatsiya: Ushbu tezisda ta’limning o‘zgaruvchan manzarasi va zamonaviy o‘qituvchilar uchun rivojlanayotgan talablar ko‘rib chiqiladi. Unda o‘qituvchilar bugungi sinflarning murakkabliklarini, shu jumladan texnologik mahorat, moslashuvchanlik, kuchli muloqot qobiliyatlari va talabalarga yo‘naltirilgan ta’limga sodiqlikni o‘rganish uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalar va fazilatlar muhokama qilinadi. Mavjud adabiyotlar va tadqiqotlarga asoslanib, maqolada samarali o‘qituvchilar tomonidan qo‘llaniladigan usullar va ushbu talablarning o‘qitish amaliyoti va talabalar natijalariga ta’siri haqida tushuncha berilgan. Keng qamrovli tahlil orqali maqola o‘qituvchilar, siyosatchilar va manfaatdor tomonlarni zamonaviy ta’limni shakllantiruvchi muhim omillar va kasbiy rivojlanish va o‘qitishning oqibatlarini to‘g‘risida xabardor qilishga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: ta’lim, zamonaviy o‘qituvchilar, pedagogika, texnologiya integratsiyasi, muloqot qobiliyatlari, moslashuvchanlik, tanqidiy fikrlash, o‘quvchilarga yo‘naltirilgan ta’lim.

KIRISH

Ta’lim texnologik taraqqiyot, rivojlanayotgan pedagogik yondashuvlar va ijtimoiy ehtiyojlarning o‘zgarishi bilan bog‘liq o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Ushbu dinamik landshaftda o‘qituvchilarning roli hech qachon tanqidiy bo‘lmagan. Zamonaviy o‘qituvchilar bugungi o‘quvchilarning ehtiyojlarini samarali qondirish uchun turli xil ko‘nikma va fazilatlariga ega bo‘lishlarini talab qiladigan ko‘plab qiyinchiliklar va imkoniyatlarga duch kelmoqdalar. Ushbu maqola zamonaviy o‘qituvchilar uchun zarur bo‘lgan talablarni o‘rganib chiqadi, mavjud adabiyotlar va tadqiqotlarga asoslanib, o‘qitish va o‘qitishning rivojlanayotgan tabiati haqida tushuncha beradi.

Mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko‘rib chiqish zamonaviy o‘qituvchilar uchun bir nechta asosiy talablarni ochib beradi. Texnologik mahorat tanqidiy mahorat sifatida paydo bo‘ladi, o‘qituvchilar o‘quv natijalarini oshirish uchun raqamli vositalar va resurslarni o‘qitish amaliyotiga qo‘shishlari kerak. Bundan tashqari, moslashuvchanlik muhim deb ta’kidlangan, chunki o‘qituvchilar o‘zgaruvchan sharoitlar va talabalar ehtiyojlariga samarali javob bera olishlari kerak. Kuchli muloqot qobiliyatlari asosiy sifatida aniqlanadi, bu o‘qituvchilarga talabalar, ota-onalar va hamkasblar bilan samarali muloqot qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, so‘rovga asoslangan o‘qitish va shaxsiylashtirilgan ta’lim kabi talabalarga yo‘naltirilgan ta’lim yondashuvlariga sodiqlik talabalarda tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish uchun juda muhimdir.

Zamonaviy o‘qituvchilarga qo‘yiladigan talablarni o‘rganish uchun mavjud adabiyotlarning sifatli tahlili o‘tkazildi. Umumiy mavzular va tendentsiyalarni aniqlash uchun ilmiy ma’lumotlar bazalaridan tegishli tadqiqotlar, maqolalar va hisobotlar ko‘rib chiqildi. O‘qituvchilarning o‘zgaruvchan roliga ta’sir qiluvchi asosiy omillar aniqlandi va munozarani xabardor qilish uchun tushunchalar sintez qilindi.

Zamonaviy o‘qituvchilar o‘quvchilarni o‘quv safarlariga samarali jalb qilish va qo‘llab-quvvatlash uchun turli xil ko‘nikmalar, bilimlar va munosabatlarni talab qiladigan dinamik va tez rivojlanayotgan ta’lim manzarasiga duch kelmoqdalar. Zamonaviy o‘qituvchilar uchun ba’zi asosiy talablarga quyidagilar kiradi:

“Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim, fan, innovatsiya va ilmiy tadqiqotlarning salmoqli natijalari: muammo va yechimlar” mavzusida Respublika ilmiy anjuman to’plam materiallari 2024-yil 19-aprel kun.

Raqamli savodxonlik: o’qitish, o’rganish va muloqot qilish uchun texnologiya va raqamli vositalardan foydalanish malakasi. Bunga ta’lim dasturlari, onlayn platformalar, multimedia resurslari va raqamli hamkorlik vositalari bilan tanishish kiradi.

Pedagogik innovatsiyalar: faol o’rganish, tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodkorlikni targ’ib qiluvchi innovatsion o’qitish strategiyasi va metodologiyasini o’rganish va amalga oshirishga tayyorlik. Bunga loyihaga asoslangan ta’lim, sinf xonalari va so’rovga asoslangan ta’lim kabi texnikalar kirishi mumkin.

Madaniy kompetentsiya: talabalar o’rtasida turli xil madaniy kelib chiqishi, istiqbollari va o’ziga xosliklari to’g’risida xabardorlik, shuningdek, xilma-xillikni hurmat qiladigan va nishonlaydigan inklyuziv va qo’llab-quvvatlovchi o’quv muhitini yaratish qobiliyati.

Moslashuvchanlik: o’zgaruvchan ta’lim landshaftida talabalarning turli ehtiyojlari, qiziqishlari va o’rganish uslublarini qondirish uchun o’qitish yondashuvlari, tarkibni etkazib berish va baholash usullarini moslashtirish uchun moslashuvchanlik va moslashuvchanlik.

Hamkorlik va tarmoq: hamkorlikdagi o’quv hamjamiyatini rivojlantirish va talabalarning muvaffaqiyatini qo’llab-quvvatlash uchun hamkasblar, ma’murlar, ota-onalar va jamoat manfaatdor tomonlari bilan hamkorlik qilishga tayyorlik. Bunga kasbiy ta’lim jamoalarida qatnashish, konferentsiyalarda qatnashish va doimiy kasbiy rivojlanish bilan shug’ullanish kiradi.

Muloqot qobiliyatlari: ma’lumotni samarali etkazish, konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish, munozaralarni osonlashtirish va talabalar, hamkasblar va ota-onalar bilan ijobiy munosabatlar o’rnatish uchun kuchli muloqot qobiliyatlari.

Tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish: murakkab ta’lim masalalarini tahlil qilish, dalillarga asoslangan amaliyotni baholash va o’qitish strategiyasini sinfdagi qiyinchiliklar va imkoniyatlarni hal qilish uchun moslashtirish.

Hissiy intellekt: o’z his-tuyg’ularini anglash va o’quvchilarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga hamdardlik va qo’llab-quvvatlash qobiliyati, sinfdagi ijobiy iqlimni rivojlantirish va o’quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish.

Axloqiy va kasbiy standartlar: axloqiy ko’rsatmalar va professional xulq-atvor standartlariga rioya qilish, shu jumladan maxfiylikni saqlash, akademik yaxlitlikni targ’ib qilish va ta’limda tenglik va adolat tamoyillarini qo’llab-quvvatlash.

Umuman olganda, zamonaviy o’qituvchilar talabalarning turli ehtiyojlarini samarali qondirish va ularni tobora o’zaro bog’liq va murakkab dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlash uchun texnik ko’nikmalar, pedagogik tajriba, madaniy kompetentsiya va hissiy intellektning kombinatsiyasiga ega bo’lishi kerak.

Topilmalar zamonaviy o’qitish uchun zarur ko’nikma va fazilatlarni egallash va takomillashtirishda o’qituvchilarni qo’llab-quvvatlash uchun doimiy malaka oshirish va o’qitishning muhimligini ta’kidlaydi. O’qituvchilar, ma’murlar, siyosatchilar va boshqa manfaatdor tomonlar o’rtasidagi hamkorlik o’qituvchilarning o’z rollarida rivojlanishiga imkon beradigan qo’llab-quvvatlovchi ramkalar va resurslarni yaratish uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, texnologiyani o’qituvchilarni o’qitish dasturlariga kiritish va tajriba asosida o’rganish uchun imkoniyatlar yaratish o’qituvchilarga zamonaviy ta’limning murakkabliklarini muvaffaqiyatli boshqarish uchun zarur vakolatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa va takliflar:

Zamonaviy o’qituvchilarga qo’yiladigan talablar ko’p qirrali bo’lib, texnologik mahorat, moslashuvchanlik, kuchli muloqot qobiliyatlari va talabalarga yo’naltirilgan ta’limga sodiqlikni o’z ichiga oladi. Ta’lim rivojlanishda davom etar ekan, o’qituvchilar o’z rollarida samarali bo’lishlari uchun umrbod o’qish va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini

“Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim, fan, innovatsiya va ilmiy tadqiqotlarning salmoqli natijalari: muammo va yechimlar” mavzusida Respublika ilmiy anjuman to’plam materiallari 2024-yil 19-aprel kun.

o’zlashtirishlari zarur. Ushbu ko’nikma va fazilatlarni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berib, o’qituvchilar bugungi o’quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish va ularni o’zgaruvchan dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlash uchun o’zlarini kuchaytirishlari mumkin. Siyosatchilar, ma’murlar va manfaatdor tomonlar o’qituvchilarning o’sishi va innovatsiyalarini rivojlantiradigan, natijada barcha talabalar uchun ta’lim natijalarini oshiradigan qo’llab-quvvatlovchi muhit yaratish uchun hamkorlik qilishlari kerak.

Adabiyotlar.

1. Azimova T. Pedagogik-psixologik tashxis va uning o’quv jarayonidagi ahamiyati. – Toshkent. 2017.
2. Ziyamammedov B. Pedagogika. – Toshkent. 2014.
3. Omonov, A. O. O., & Haydarov, S. A. (2021). Tarix fanini o’rganishda frigiya podsholigining o’rni va ahamiyati. *Scientific progress*, 1(5).
4. Turg’Unboeva, M., & Haydarov, S. A. (2021). Tarix fanini o’qitishda “o’ttiz yillik urush” ning ahamiyati. *Scientific progress*, 1(5).
5. Ashirova, N. X. Q., & Haydarov, S. A. (2021). Tarix fanini o’rganishda qadimgi hindiston madaniyatining o’rni va ahamiyati. *Scientific progress*, 1(5).
6. Yoriqulov, A. S. O. G. L., & Haydarov, S. A. (2021). Tarix fanini o’qitishda hind sivilizatsiyasi o’rni. *Scientific progress*, 1(5).
7. Rahimberdiyev, A. E. O. G. L., & Haydarov, S. A. (2021). Tarix fanini o’rganishda elam davlatchiligining o’rni va ahamiyati. *Scientific progress*, 1(5).
8. Nomozov, M. M. O., & Haydarov, S. A. (2021). Ozbekiston respublikasida ta’lim sohasidagi islohotlar. *scientific progress*, 1(5).
9. Baxtiyor o’gli, R. I. (2023). Methods for searching and using maps using internet resources in geography lessons. *Journal of Universal Science Research*, 1(11), 545-548.
10. Baxtiyor o’g’li, R. I. (2023). Umumta’lim maktablarida geografiyani o’qitishning zamonaviy ta’lim vositalaridan foydalanish.